

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2020. gada 9. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Uzņēmumu pāreja – Direktīva 2001/23/EK – 3. un 5. pants – Darba ņēmēju tiesību aizsardzība – Darba ņēmēju aizsardzība darba devēja maksātnespējas gadījumā – Cesija, ko veic uzņēmuma, kurš nodod īpašumtiesības un ir maksātnespējas procesā, likvidators – Vecuma arodpensijas pabalsti – Cesionāra pienākumu ierobežojums – Atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai maksājamā pabalsta summa, kas aprēķināta atkarībā no darba ņēmēja darba samaksas maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdi – Direktīva 2008/94/EK – 8. pants – Tiešā iedarbība – Nosacījumi

Apvienotajās lietās C-674/18 un C-675/18

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesarbeitsgericht* (Federālā darba lietu tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2018. gada 16. oktobrī un kas Tiesā reģistrēti 2018. gada 30. oktobrī tiesvedībās

EM

pret

TMD Friction GmbH (C-674/18)

un

FL

pret

TMD Friction EsCo GmbH (C-675/18),

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], tiesneši I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un K. Likurģs [*C. Lycourgos*],

ģenerālvokāts: E. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretāre: M. Krauzenbeka [*M. Krausenböck*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 12. decembra tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – vācu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- EM vārdā – *R. Buschmann, Prozessbevollmächtigter*,
- FL vārdā – *R. Scholten* un *M. Schulze, Rechtsanwälte*,
- *TMD Friction GmbH* un *TMD Friction EsCo GmbH* vārdā – *B. Reinhard* un *T. Hoffmann-Remy, Rechtsanwälte*,
- Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *R. Kanitz*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Kellerbauer* un *B.-R. Killmann*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2020. gada 5. marta tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 2001/23/EK (2001. gada 12. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV 2001, L 82, 16. lpp.) 3. un 5. pantu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/94/EK (2008. gada 22. oktobris) par darba ņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā (OV 2008, L 283, 36. lpp.) 8. pantu.
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar divām tiesvedībām: pirmā – starp EM un *TMD Friction GmbH* (lieta C-674/18) un otrā – starp FL un *TMD Friction EsCo GmbH* (lieta C-675/18) par uzkrātajām tiesībām vecuma arodpensijas pabalsta saņemšanai uzņēmējdarbības īpašumtiesību pārejas gadījumā maksātnespējas procesā.

Athilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2001/23

- 3 Direktīvas 2001/23 3., 4. un 6. apsvērumā ir noteikts:
 - “(3) Ir jāparedz darbinieku aizsardzība darba devēja maiņas gadījumā, jo īpaši jānodrošina darbinieku tiesību aizsardzība.
 - (4) Starp dalībvalstīm vēl joprojām šajā ziņā pastāv atšķirības attiecībā uz darbinieku aizsardzības pakāpi, un tās būtu jāsamazina.
- [..]
- (6) Padome 1977. gadā ir pieņēmusi [Padomes] Direktīvu 77/187/EEK [(1977. gada 14. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV

1977, L 61, 26. lpp.)), lai veicinātu to attiecīgo valstu tiesību aktu saskaņošanu, kas nodrošina darbinieku tiesību aizsardzību un pieprasa personām, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmējiem savlaicīgi par to informēt un konsultēt darbinieku pārstāvjus.”

- 4 Saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu šī direktīva attiecas uz jebkuru uzņēmuma, uzņēmēj sabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības daļas īpašumtiesību pāreju citam darba devējam klasiskas īpašumtiesību pārejas vai uzņēmumu apvienošanas dēļ.
- 5 Minētās direktīvas 3. pantā ir paredzēts:

“1. Īpašumtiesības nododošās personas tiesības un pienākumi, kas izriet no darba līguma vai darba attiecībām, kas pastāv īpašumtiesību pārejas dienā, sakarā ar īpašumtiesību nodošanu pāriet īpašumtiesību saņēmējam.

[..]

3. Pēc īpašumtiesību pārejas to saņēmējs turpina ievērot tos pašus koplīguma noteikumus un nosacījumus, kas saskaņā ar līgumu attiecās uz personu, kas nodod īpašumtiesības, līdz koplīguma izbeigšanai vai termiņa beigām, vai līdz brīdim, kad stājas spēkā cits koplīgums.

Dalībvalstis drīkst ierobežot šādu noteikumu un nosacījumu ievērošanas termiņu ar nosacījumu, ka tas nav mazāks par vienu gadu.

4. a) Ja vien dalībvalstis nenosaka citādi, tad 1. un 3. punktu nepiemēro darbinieku tiesībām uz vecuma, invaliditātes vai apgādnieka zaudējuma pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju programmām ārpus dalībvalstu normatīvajos aktos paredzētās sociālā nodrošinājuma sistēmas.;
- b) Ja arī tās neparedz, ka 1. un 3. punktu nepiemēro attiecībā uz tādām tiesībām saskaņā ar a) apakšpunktu, tomēr dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai aizsargātu darbinieku intereses un to darbinieku intereses, kas vairs nestrādā personas, kas nodod īpašumtiesības, uzņēmumā laikā, kad notiek īpašumtiesību pāreja, attiecībā uz šo personu tiesībām uz tūlītēju vai perspektīvu [iegūtām vai iegūstamām tiesībām uz] vecuma pabalstiem, tostarp apgādnieka zaudējuma pabalstu, saskaņā ar a) apakšpunktā minētajām papildu programmām.”
- 6 Šīs pašas direktīvas 5. pantā ir noteikts:

“1. Ja vien dalībvalstis neparedz citādi, tad 3. un 4. pantu nepiemēro attiecībā uz uzņēmuma, uzņēmēj sabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības daļas īpašumtiesību nodošanu, kur pret personu, kas nodod īpašumtiesības, uzsākta bankrota procedūra vai citas maksātnespējas procedūras, kas sāktas nolūkā veikt minētās personas aktīvu realizāciju un atrodas kompetentas valsts iestādes uzraudzībā (tas var būt kompetentas valsts iestādes pilnvarots administrators).

2. Ja 3. un 4. pantu attiecina uz īpašumtiesību nodošanu laikā, kad notiek maksātnespējas process, kas ir uzsākts pret personu, kura nodod īpašumtiesības (neatkarīgi no tā, vai šis process ir sākts, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus), un ja šādu procesu uzrauga kompetenta valsts iestāde (kas var būt ar valsts tiesību aktiem noteikts administrators), tad dalībvalsts var paredzēt, ka:

- a) neskatoties uz 3. panta 1. punktu, īpašumtiesības nododošās personas parādus, kas izriet no darba līgumiem vai darba attiecībām un ir maksājami līdz īpašumtiesību nodošanai vai pirms maksātnespējas procesa sākšanas, nenodod īpašumtiesību saņēmējam, ja saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem šāda rīcība rada aizsardzību, kas ir vismaz līdzvērtīga tai, kas paredzēta

situācijās, uz ko attiecas Padomes Direktīva 80/987/EEK (1980. gada 20. oktobris) par dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā [(OV 1980, L 283, 23. lpp.)]

[..]

4. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai neļautu maksātnespējas procesu izmantot ļaunprātīgi, atņemot darbiniekiem tiesības, kas paredzētas šajā direktīvā.”

Direktīva 2008/94

7 Direktīvas 2008/94 3. apsvērums ir formulēts šādi:

“Ir jāparedz darbaņēmēju aizsardzība to darba devēja maksātnespējas gadījumā, jo īpaši – lai garantētu, ka apmierina to prasījumus attiecībā uz darba samaksu, un lai tiem nodrošinātu aizsardzības minimumu, ņemot vērā nepieciešamību līdzsvarot ekonomisko un sociālo attīstību Kopienā. Šim nolūkam dalībvalstīm vajadzētu izveidot iestādi, kas garantē attiecīgo darbaņēmēju prasījumu apmierināšanu attiecībā uz darba samaksu.”

8 Saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 1. punktu tā attiecas uz tādiem darbaņēmēju prasījumiem pret darba devējiem, kas ir atzīti par maksātnespējīgiem direktīvas 2. panta 1. punkta nozīmē, kuri izriet no darba līgumiem vai darba attiecībām.

9 Šīs pašas direktīvas 2. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šajā direktīvā darba devēju uzskata par maksātnespējīgu, ja ir iesniegts pieprasījums sākt uz darba devēja maksātnespēju balstītu attiecīgās dalībvalsts normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētu kopēju procesu, pilnībā vai daļēji vērst piedziņu pret darba devēja mantu un iecelt likvidatoru vai personu, kas veic šādu uzdevumu, un iestāde, kuras kompetencē tas ir saskaņā ar minētajiem aktiem:

a) vai nu nolēmusi sākt procesu;

b) vai noteikusi, ka darba devēja uzņēmums galīgi ir slēgts un ka pieejamā manta nav pietiekama, lai garantētu procesa sākšanu.”

10 Minētās direktīvas 2. panta 2. punkta pirmā daļa ir formulēta šādi:

“Šī direktīva neierobežo valstu tiesību aktos definētos terminus “darbaņēmējs”, “darba devējs”, “darba samaksa”, “iegūtās tiesības” un “iegūstamās tiesības”.

11 Saskaņā ar Direktīvas 2008/94 8. pantu:

“Dalībvalstis nodrošina, ka tiek veikti vajadzīgie pasākumi, lai aizsargātu darbaņēmēju intereses un to personu intereses, kas jau ir atlaistas no darba devēja uzņēmuma dienā, kad darba devējs kļūst maksātnespējīgs, attiecībā uz viņu tiesībām uz tūlītēju vai gaidāmo vecuma pabalstu [iegūtajām vai iegūstamām tiesībām uz vecuma pabalstu], to skaitā apgādnieka zaudējuma pabalstu, saskaņā ar uzņēmumu vai starpuzņēmumu papildu pensiju programmām, kuras nav saistītas ar valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām.”

Vācijas tiesību akti

- 12 *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civillkodekss), redakcijā, kas piemērojama pamatlīstās (turpmāk tekstā – “BGB”), 613.a pantā “Tiesības un pienākumi uzņēmuma pārejas gadījumā” ir noteikts:

“(1) Ja uzņēmums vai tā daļa ar tiesisku darījumu pāriet citas personas īpašumā, šī persona pārņem tiesības un pienākumus, kas pārejas brīdī izriet no darba līgumiem. Ja šīs tiesības un pienākumus reglamentē koplīguma vai uzņēmuma nolīguma tiesību normas, tad tie kļūst arī par darba līguma starp jauno īpašnieku un darba ņēmēju neatņemamu sastāvdaļu. [..]

[..]

(4) Darba ņēmēja atlaišana no darba, ko veic iepriekšējais darba devējs vai jaunais īpašnieks uzņēmuma vai tā daļas pārejas dēļ, nav spēkā. Tas neskar darba ņēmēja tiesības atlaist darba ņēmēju citu iemeslu dēļ.”

- 13 1994. gada 5. oktobra *Insolvenzordnung* (Maksātnespējas likums) (*BGBI.* 1994 I, 2866. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2017. gada 23. jūnija likumu (*BGBI.* 2017 I, 1693. lpp.) 45. pantā “Prasījumu konvertēšana” ir paredzēts:

“¹ Jānorāda prasījumi, kuri nav finansiāli vai kuru summa nav noteikta, ņemot vērā vērtību, ko var noteikt maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdī. [..]

[..]”

- 14 Šā likuma 108. pants “Noteiktu saistību saglabāšana” ir formulēts šādi:

“(1) [..] Parādnieka darba tiesiskās attiecības tiek saglabātas, radot sekas attiecībā uz masu. [..]

[..]

(3) Otra puse var atsaukties uz tiesībām attiecībā uz laikposmu pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas tikai kā kreditors, kas piedalās šajā procesā.”

- 15 Minētā likuma 191. pantā “Apturošam nosacījumam pakļautu prasījumu ņemšana vērā” ir noteikts:

“Prasījums, kam piemērots apturošs nosacījums, tiek ņemts vērā pilnā apmērā, veicot daļēju sadali. Daļa, kas saistāma ar šo prasījumu, tiek ieturēta sadales laikā.”

- 16 Saskaņā ar šā paša likuma 198. pantu “Ieturēto summu iesniegšana” maksātnespējas administratoram ir jāiesniedz kompetentajā iestādē galīgās sadales laikā ieturētās summas.

- 17 1974. gada 19. decembra *Gesetz zur Verbesserung der betrieblichen Altersversorgung* (*Betriebsrentengesetz*) (Likums par uzņēmumu papildu vecuma pensijas shēmu pilnveidošanu (Arodpensiju likums)) (*BGBI.* [1974] I, 3610. lpp.), kas grozīts ar 2017. gada 17. augusta likumu (*BGBI.* 2017 I, 3214. lpp.) (turpmāk tekstā – “Arodpensiju likums”), 1.b pantā “Iegūto tiesību aizsardzība un arodpensijas pabalstu izmaksāšana” ir noteikts:

“(1) Darba ņēmējs, kuram ir tiesības saņemt pabalstus atbilstoši arodpensiju shēmai, saglabā savas tiesības uz pabalstiem, ja darba tiesiskās attiecības beidzas pirms tiesību iegūšanas, ja vien viņš ir sasniedzis 21 gada vecumu un viņš ir nostrādājis vismaz trīs gadus pirms darba tiesisko attiecību izbeigšanas (galīgi iegūtās tiesības). [..]

[..]”

18 Arodpensiju likuma 9. pantā ir paredzēts:

“Maksātnespējas procesa gadījumā iegūtās vai iegūstamās tiesības uz papildu vecuma pensijas pabalstu, uz ko ir balstītas tiesības vērsties pret garantijas iestādi maksātnespējas gadījumam, tiek nodotas šai iestādei, uzsākot procesu [...]. [...] Iegūstamās tiesības, kas nodotas, uzsākot maksātnespējas procesu, tiek deklarētas maksātnespējas procesā kā beznosacījuma prasījumi Maksātnespējas likuma [ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2017. gada 23. jūnija likumu,] 45. panta izpratnē. [...]”

19 Šā likuma 30.f panta 1. punkta pirmajā teikumā ir noteikts:

“Ja darba ņēmējam ir tiesības saņemt vecuma pabalstu atbilstoši uzņēmuma papildu pensiju shēmai, kas radušās līdz 2001. gada 1. janvārim, ir jāpiemēro 1.b panta 1. punkts tādā nozīmē, ka tiesības uz pabalstu tiek saglabātas, ja darba tiesiskās attiecības izbeidzas pirms notikuma, kurš dod tiesības uz pabalstu, ar nosacījumu, ka šo attiecību beigšanās datumā šis darba ņēmējs ir sasniedzis 35 gadu vecumu un tiesības saņemt pabalstu viņam jau ir:

1. vismaz desmit gadu;

[..]

Šādos gadījumos tiesības uz pabalstu tiek saglabātas arī tad, ja darba līgums vēl bija spēkā piecus gadus pēc 2001. gada 1. janvāra un darba tiesisko attiecību beigšanās datumā darba ņēmējs bija sasniedzis 30 gadu vecumu. [...]”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

Lietā C-674/18

- 20 EM, dzimis 1980. gadā, bija nodarbināts *Textar GmbH* kopš 1996. gada 1. augusta. Šī sabiedrība saskaņā ar vispārēju uzņēmuma vienošanos saviem darba ņēmējiem piešķīra vecuma pensiju atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai. Saskaņā ar šo shēmu vecuma pensijas apmērs par katru nostrādāto gadu ir no 0,2 līdz 0,55 % no ikmēneša bruto darba samaksas, ko darba ņēmējs saņemis konkrētajā datumā pirms savu darba tiesisko attiecību izbeigšanas, tomēr nepārsniedzot 20,25 % pēc 45 nostrādātajiem gadiem.
- 21 Izbeidzot darbību, *Textar* nodeva EM darba līgumu sabiedrībai *TMD Friction*. 2009. gada 1. martā pār šīs sabiedrības mantu tika uzsākts maksātnespējas process, bet tās darbība tika saglabāta.
- 22 No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka 2009. gada aprīlī maksātnespējas administrators atsevišķas *TMD Friction* darbības nodeva vienībai, kura vēlāk, 2009. gada 4. jūnijā, pati tika pārdēvēta par *TMD Friction*.
- 23 *Pensions-Sicherungs-Verein* (Arodpensiju garantiju iestāde, turpmāk tekstā – “PSV”), privāto tiesību iestāde, kas nodrošina arodpensiju izmaksu darba devēja maksātnespējas gadījumā Vācijā, informēja EM, ka viņa vecuma dēļ, proti, 29 gadi maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdī, viņš vēl nebija ieguvis galīgas tiesības uz vecuma pensiju saskaņā ar Arodpensiju likuma 1.b panta 1. punktu, lasot to kopsakarā ar tā 30.f panta 1. punkta pirmā teikuma 1. punktu, un ka tādēļ viņš nesaņemšot nekādu pabalstu no PSV tāda notikuma gadījumā, kas teorētiski dod tiesības uz šīs iestādes izmaksātiem pabalstiem.

- 24 Līdz ar to EM cēla prasību pret *TMD Friction*, lai tai tiktu piespriests nākotnē, kad viņš būs sasniedzis pensionēšanās vecumu, kas dod tiesības saņemt pabalstus, izmaksāt viņam vecuma pensiju, kuras summā tiks ņemti vērā nodarbinātības laikposmi, kas nostrādāti pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas.
- 25 *TMD Friction* iebilda pret šo prasību, apgalvojot, ka uzņēmuma pārejas gadījumā pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas pār personas, kas nodod īpašumtiesības, mantu, šo īpašumtiesību saņēmējs ir atbildīgs tikai par arodpensijas daļu, kas balstīta uz nostrādātajiem laikposmiem pēc šī procesa uzsākšanas.
- 26 Tā kā EM prasība tika noraidīta gan pirmajā instancē, gan apelācijas instancē, viņš iesniedza iesniedzējtiesā *Bundesarbeitsgericht* (Federālā darba lietu tiesa, Vācija) revīzijas sūdzību.
- 27 Šādos apstākļos *Bundesarbeitsgericht* (Federālā darba lietu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Direktīvas 2001/23 [..] 3. panta 4. punkts uzņēmuma pārejas gadījumā pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas pār personas, kas nodod īpašumtiesības, mantu, ļauj valsts tiesību aktos, kuros uzņēmuma pārejas gadījumā principā ir paredzēts piemērot minētās direktīvas 3. panta 1. un 3. punktu arī darba ņēmēju tiesībām uz vecuma, invaliditātes vai apgādnieka zaudējuma pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju programmām, ietvert tādu ierobežojumu, ka īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs par iegūstamām tiesībām, kuras pamatotas uz nostrādātajiem laikposmiem pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

vai saskaņā ar Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunktu vajadzīgajiem pasākumiem, lai aizsargātu darba ņēmēju intereses attiecībā uz viņu iegūtām vai iegūstamām tiesībām uz vecuma pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju shēmām gadījumos, kad notiek uzņēmuma pāreja pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas pār personas, kas nodod īpašumtiesības, mantu, ir jāatbilst Direktīvas 2008/94 [..] 8. pantā prasītajam aizsardzības līmenim?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noraidoša:

vai Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka vajadzīgos pasākumus, lai aizsargātu darba ņēmēju intereses saistībā ar viņu iegūtām vai iegūstamām tiesībām uz vecuma pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju programmām, veic tad, ja valsts tiesību aktos ir paredzēts, ka:

- pienākums piešķirt vecuma pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju programmām darba ņēmējam, kuru skar uzņēmuma pārejas gadījumā maksātnespējas procesa laikā, principā pāriet uz īpašumtiesību saņēmēju,
- īpašumtiesību saņēmējs par nākotnes tiesībām saņemt pabalstu ir atbildīgs tādā mērā, kādā tās ir pamatotas uz šajā uzņēmumā nostrādātajiem laikposmiem pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas,
- šajā gadījumā saskaņā ar valsts tiesību aktiem noteiktai garantijas iestādei maksātnespējas gadījumam nav jāuzņemas atbildība par nākotnes tiesību saņemt pabalstu daļu, kas iegūta pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, un

– darba ņēmējs prasījumu par savām nākotnes tiesībām saņemt pabalstu tās daļas vērtībā, kas iegūta pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, var pieteikt personas, kas nodod īpašumtiesības, maksātnespējas procesā?

4) Vai tad, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem Direktīvas 2001/23 3. un 4. pants uzņēmuma pārejas gadījumā ir jāpiemēro arī maksātnespējas procesa laikā, minētās direktīvas 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir piemērojams iegūstamām darba ņēmēju tiesībām uz pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju shēmām, ja, kaut arī šīs tiesības jau ir radušās pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, darba ņēmējs var saņemt pabalstu tikai tad, kad iestājas notikums, kurš dod tiesības uz pabalstu, proti, vēlāk?

5) Ja atbilde uz otro vai ceturto jautājumu ir apstiprinoša:

vai minimālais aizsardzības līmenis, kas dalībvalstīm ir jānodrošina saskaņā ar Direktīvas 2008/94 [...] 8. pantu, ietver arī pienākumu nodrošināt iegūstamās tiesības uz pabalstu, kas vēl nebija likumiski iegūtas maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdī un tādas kļūst tikai tāpēc, ka darba tiesisko attiecību izbeigšana nav saistīta ar maksātnespējas procesu?

6) Ja atbilde uz piekto jautājumu ir apstiprinoša:

kādos apstākļos kādreizējā darba ņēmēja vecuma pensijas atbilstoši uzņēmumu papildu pensijas shēmai zaudēšana darba devēja maksātnespējas dēļ var tikt uzskatīta par acīmredzami nesamērīgu un tāpēc radīt dalībvalstīm pienākumu šādā gadījumā nodrošināt minimālo aizsardzību saskaņā ar Direktīvas 2008/94 8. pantu, lai gan darba ņēmējs saņem vismaz pusi no pabalstiem, kas izriet no viņa iegūtajām tiesībām saņemt pensiju?

7) Ja atbilde uz piekto jautājumu ir apstiprinoša:

vai darba ņēmēju iegūstamo tiesību uz vecuma pabalstu aizsardzība, kas vajadzīga saskaņā ar Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunktu vai 5. pantu (kas ir līdzvērtīga Direktīvas 2008/94 8. pantā prasītajai aizsardzībai), tiek nodrošināta arī tad, ja tā izriet nevis no valsts tiesībām, bet tikai no Direktīvas 2008/94 8. panta tiešas piemērošanas?

8) Ja atbilde uz septīto prejudiciālo jautājumu ir apstiprinoša:

vai Direktīvas 2008/94 8. pantam ir tieša iedarbība, kā rezultātā jebkurš darba ņēmējs uz to var atsaukties valsts tiesā arī tad, ja, kaut arī viņš saņem vismaz pusi no pabalstiem, kas izriet no viņa iegūtajām tiesībām saņemt pensiju, tomēr viņa ciestie zaudējumi darba devēja maksātnespējas dēļ ir uzskatāmi par nesamērīgiem?

9) Ja atbilde uz astoto jautājumu ir apstiprinoša:

vai saskaņā ar privāttiesībām dibināta sabiedrība, kuru dalībvalsts (darba devējiem saistošā veidā) ir noteikusi par garantijas iestādi maksātnespējas gadījumam, kura ir pakļauta valsts finanšu darījumu prudenciālai uzraudzībai, kā arī kura saskaņā ar publiskajām tiesībām iekasē no darba devējiem obligātās iemaksas, kas ir nepieciešamas aizsardzībai pret maksātnespēju, un kā valsts varas iestāde ar administratīvu aktu var radīt piespiedu izpildes priekšnoteikumus, ir dalībvalsts publisko tiesību iestāde?”

Lietā C-675/18

- 28 FL, dzimis 1950. gadā, kopš 1968. gada 1. oktobra strādāja *Textar*. Šī sabiedrība saskaņā ar vispārēju uzņēmuma vienošanos saviem darba ņēmējiem piešķir pensiju atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai. Saskaņā ar šo shēmu vecuma pensijas apmērs par katru nostrādāto gadu ir 0,5 % no ikmēneša bruto darba samaksas, ko darba ņēmējs saņēmis konkrētajā datumā pirms darba tiesisko attiecību izbeigšanas, nepārsniedzot 22,5 % pēc 45 nostrādātajiem gadiem.
- 29 Izbeidzot darbību, *Textar* nodeva FL darba līgumu sabiedrībai *TMD Friction*, kuras darbība tika turpināta pēc maksātnespējas procesa attiecībā uz to uzsākšanas 2009. gada 1. martā.
- 30 No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka 2009. gada aprīlī maksātnespējas administrators atsevišķas *TMD Friction* darbības nodeva *TMD Friction EsCo*, kura no 2009. gada 22. aprīļa iegādājās uzņēmumu, kurā strādāja prasītājs pamatlietā.
- 31 Kopš 2015. gada 1. augusta FL saņem vecuma pensiju 145,03 EUR mēnesī no *TMD Friction EsCo* atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai, kā arī 816,99 EUR mēnesī no PSV. Lai aprēķinātu šo pensiju, pēdējā minētā balstījās uz bruto ikmēneša darba samaksu, ko FL saņēma maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdī, līdz ar to noteicošais datums bija 2009. gada 1. marts.
- 32 FL cēla prasību pret *TMD Friction EsCo*, lūdzot piespriest tai izmaksāt lielāku arodpensiju. FL uzskata, ka, ņemot vērā, ka viņš *TMD Friction EsCo* vai tās tiesību priekštecē sabiedrībā ir nostrādājis 45 gadus, kā arī to, ka viņa bruto mēneša darba samaksa pirms darba tiesisko attiecību beigām bija 4940 EUR, viņa arodpensijas apmērs bija jānosaka 1111,50 EUR mēnesī. FL ieskatā, *TMD Friction EsCo* no šīs summas varētu atskaitīt tikai PSV izmaksāto pabalstu 816,99 EUR apmērā. Tāpēc viņš no papildus ikmēneša pensijai 145,03 EUR apmērā, ko maksājusi *TMD Friction EsCo*, pieprasa tai papildu summu 149,48 EUR mēnesī.
- 33 Tāpat kā *TMD Friction* arī *TMD Friction EsCo* lietā C-674/18 iebilda pret argumentu, ka uzņēmuma pārejas gadījumā pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas pār personas, kas nodod īpašumtiesības, mantu īpašumtiesību saņēmējs ir atbildīgs tikai par arodpensijas daļu, kas balstīta uz nostrādātajiem laikposmiem pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas.
- 34 Tā kā FL prasība tika noraidīta gan pirmajā instancē, gan apelācijas instancē, viņš iesniedza revīzijas sūdzību iesniedzējtiesā *Bundesarbeitsgericht* (Federālā darba lietu tiesa).
- 35 Šādos apstākļos *Bundesarbeitsgericht* (Federālā darba lietu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai deviņus prejudiciālus jautājumus, pirmais, otrais, ceturtais un sestais līdz devītais jautājums ir formulēti tāpat kā lietā C-674/18:

“1) [..]

2) [..]

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noraidoša:

vai Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka vajadzīgos pasākumus, lai aizsargātu darba ņēmēju intereses saistībā ar viņu iegūtām vai iegūstamām tiesībām uz vecuma pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju shēmām, veic tad, ja valsts tiesību aktos ir paredzēts, ka:

- pienākums nākotnē piešķirt vecuma pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju programmām darba ņēmējam, kuru skar uzņēmuma pāreja maksātnespējas procesa laikā, principā pāriet uz īpašumtiesību saņēmēju,

- īpašumtiesību saņēmējs par iegūstamām tiesībām uz pabalstu, kura apmērs tostarp ir atkarīgs no uzņēmumā nostrādātajiem laikposmiem un darba samaksas notikuma, kas dod tiesības uz pabalstu, iestāšanās brīdī, ir atbildīgs tādā mērā, kādā tās ir pamatotas uz šajā uzņēmumā nostrādātajiem laikposmiem pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas,
- saskaņā ar valsts tiesību aktiem noteiktai garantijas iestādei maksātnespējas gadījumam šajā gadījumā ir jāuzņemas atbildība par to tiesību uz pabalstu daļu, kas iegūtas pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, ciktāl tās apmēru aprēķina atkarībā no darba samaksas, ko darba ņēmējs saņēmis maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdī, un
- ne īpašumtiesību saņēmējs, ne garantijas iestāde maksātnespējas gadījumam nav atbildīgi par iegūstamo tiesību uz pabalstu pieaugumu, ko izraisa darba samaksas pieaugums pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, ja šis pieaugums attiecas uz šajā uzņēmumā nostrādātajiem laikposmiem pirms minētā procesa uzsākšanas datuma,
- bet darba ņēmējs par šo savu iegūstamo tiesību uz pabalstu vērtības starpību var pieteikt prasījumu personas, kas nodod īpašumtiesības, maksātnespējas procesā?

4) [..]

5) Ja atbilde uz otro vai ceturto jautājumu ir apstiprinoša:

vai minimālais aizsardzības līmenis, kas dalībvalstīm ir jānodrošina saskaņā ar Direktīvas 2008/94 [..] 8. pantu, ietver arī maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdī uzkrāto iegūstamo tiesību uz pabalstu daļu, kas rodas tikai tāpēc, ka darba tiesisko attiecību izbeigšana nav saistīta ar maksātnespējas procesu?

6) [..]

7) [..]

8) [..]

9) [..]?”

³⁶ Ar Tiesas priekšsēdētāja 2018. gada 23. novembra lēmumu lietas C-674/18 un C-675/18 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievadapsvērumi

³⁷ Abas pamatlietas attiecas uz uzņēmējdarbības īpašumtiesību pāreju, kura notikusi pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, kuru veicis likvidators un kurā gan darba līgumi, gan saistības, kas izriet no uzņēmumu papildu pensiju shēmas, kura ir piemērojama saskaņā ar vispārēju uzņēmuma nolīgumu, tika nodotas īpašumtiesību saņēmējiem. Pamatlietā aplūkoti darba ņēmēji cēla prasības tiesā pret šiem īpašumtiesību saņēmējiem, norādot, ka tie ir atbildīgi arī par viņu tiesībām uz vecuma pensiju par nodarbinātības laikposmiem pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, ciktāl saskaņā ar valsts tiesībām PSV neatbild par šīm tiesībām vai atbild tikai ierobežoti.

- 38 Saskaņā ar iesniedzējtiesas skaidrojumiem Vācijas tiesībās atbilstoši *BGB* 613.a pantam uzņēmuma saņēmējs principā pārņem tiesības un pienākumus, kas izriet no uzņēmuma pārejas brīdī pastāvošajām darba tiesiskajām attiecībām, tostarp gadījumā, ja šī pāreja notiek pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas. Īpašumtiesību saņēmējs kļūst par tādu saistību parādnieku, kas izriet no turpmākajiem vecuma pensijas maksājumiem atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai. Tādēļ, aprēķinot šādu pensiju, ir jāņem vērā arī laikposmi, ko darba ņēmējs jau ir nostrādājis uzņēmumā, kas nodod īpašumtiesības, vai tā tiesību priekštečos uzņēmumos.
- 39 Tomēr atbilstoši valsts tiesību interpretācijai, ko sniegusi iesniedzējtiesa 1980. gada 17. janvāra spriedumā, uzņēmuma pārejas gadījumā pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas atbilstoši kreditoru vienlīdzības principam nav atļauts, ka pārņemtie darba ņēmēji var izvirzīt savu prasījumu jaunam maksātnespējīgam parādniekam un tādējādi nepamatoti var tikt radīta labvēlīgāka situācija salīdzinājumā ar citiem kreditoriem, tostarp ar darba ņēmējiem, kuru darba tiesiskās attiecības ir beigušās. Tādējādi šādas uzņēmuma pārejas gadījumā īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs ne par iegūtajām tiesībām, ne iegūstamām tiesībām uz pabalstiem, attiecībā uz kuriem darba ņēmējs pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas jau ir nostrādājis vajadzīgo nodarbinātības vai piederības uzņēmumam laikposmu. Proti, attiecībā uz pabalstiem saskaņā ar uzņēmumu papildu pensiju shēmu īpašumtiesību saņēmējs ir atbildīgs tikai par daļu, kuru darba ņēmējs ir ieguvis, pateicoties piederībai uzņēmumam pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas.
- 40 Līdz ar to, kā skaidro iesniedzējtiesa, lai aprēķinātu vecuma pensijas apmēru atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai, kas īpašumtiesību saņēmējam jāmaksā darba ņēmējam tāda notikuma iestāšanās gadījumā, kas dod tiesības saņemt pabalstu, šī pensija vispirms ir jānosaka, pamatojoties uz minētās pensiju shēmas noteikumiem, par pamatu ņemot visus darba ņēmēja nodarbinātības laikposmus darba tiesisko attiecību laikā, un attiecīgā gadījumā – darba ņēmēja bruto darba samaksu pirms darba tiesisko attiecību beigām, kas ir noteicošais faktors. Pēc tam no šī aprēķina izrietošā summa ir jāsadala: viena daļa atbilst no uzņēmumā nostrādātajiem laikposmiem darba tiesisko attiecību ietvaros pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, un otra daļa atbilst pēc minētās procesa uzsākšanas nostrādātajiem laikposmiem.
- 41 Turklāt ir jāuzsver, ka *PSV* attiecībā uz to pensijas tiesību daļu, ko īpašumtiesību saņēmēja pārņemtie darba ņēmēji ir uzkrājuši laikposmos, kad tos nodarbinājis uzņēmums, kas nodod īpašumtiesības, pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, ir jāiejaucas tikai tad, ja šie darba ņēmēji, tāpat kā *FL*, attiecīgajā datumā var atsaukties uz galīgi iegūtajām tiesībām. Turklāt pat šādā gadījumā – atšķirībā no nominālās summas, kas izmantota īpašumtiesību saņēmēja daļas aprēķinā, – *PSV* maksājamo pabalstu summa tiek aprēķināta, pamatojoties uz darba ņēmēja bruto ikmēneša darba samaksu maksātnespējas procesa uzsākšanas datumā.
- 42 Līdz ar to starpība, ko šajā gadījumā aplēsusi iesniedzējtiesa, proti, 142,22 EUR mēnesī, varētu rasties starp *PSV* un īpašumtiesību saņēmēja faktiski samaksāto summu, no vienas puses, un pensijas nominālās summas, uz kuru *FL* būtu tiesības parastos apstākļos, no otras puses. Tomēr šāds darba ņēmējs varētu vērst savu prasījumu pret masas pasīviem šīs summas apmērā (lieta C-675/18).
- 43 Attiecībā uz tādu darba ņēmēju kā *EM* (lieta C-674/18), kurš maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdī vēl nebija ieguvis galīgas tiesības uz pensiju, *PSV* neiejaucas, bet ieinteresētā persona varētu vērst savu prasījumu pret masas pasīviem šo tiesību apmērā.
- 44 Ir jāatgādina, ka ar *LESD* 267. pantu ieviestajā valsts tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā Tiesai jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai atrisināt strīdu, kuru tā izskata. No šādas perspektīvas Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi (spriedums, 2020. gada 28. maijs, *World Comm Trading Gfz*, C-684/18, EU:C:2020:403, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 45 Šajā gadījumā prejudiciālie jautājumi katrā no apvienotajām lietām ir jāsaprot tādējādi, ka iesniedzējtiesa vispirms vēlas noskaidrot, vai ar Direktīvu 2001/23 un Direktīvu 2008/94 ir saderīgs valsts tiesiskais regulējums, par kuru ir runa šajās lietās, un valsts tiesu prakse, pēc tam – to, vai tādi zaudējumi kā EM un FL nodarītie zaudējumi ir vai nav uzskatāmi par acīmredzami nesamērīgiem, ņemot vērā Direktīvas 2008/94 8. pantu, un visbeidzot – to, vai šai tiesību normai var būt tieša iedarbība, kā arī vai tā ir piemērojama tādai privāto tiesību garantijas iestādei darba devēju maksātnespējas gadījumam arodpensiju jomā kā PSV.
- 46 Jānorāda, ka prasītāji pamatlietās Tiesā ir norādījuši šaubas par to, vai pamatlietās maksātnespējas process attiecībā uz personu, kas nodod īpašumtiesības, nav uzsākts ar mērķi īstenot uzņēmuma pāreju tādā veidā, lai varētu tikt samazināta īpašumtiesību saņēmēju nasta saistībā ar šo prasītāju pamatlietās uzņēmumu papildu pensiju shēmā uzkrātajām tiesībām. Tomēr šajā gadījumā iesniedzējtiesa lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu nenorāda, ka pastāvētu krāpšana vai ļaunprātīga izmantošana, kas būtu raksturīga maksātnespējas procesa uzsākšanai pret personu, kura nodod īpašumtiesības.

Par pirmo, otro un ceturto jautājumu katrā no apvienotajām lietām

- 47 Iesniedzējtiesas pirmais, otrais un ceturtais jautājums katrā no apvienotajām lietām būtībā ir par to, vai Direktīva 2001/23, it īpaši ņemot vērā tās 3. panta 1. un 4. punktu, kā arī 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka šīm normām uzņēmuma, uz kuru attiecas maksātnespējas process, pārejas gadījumā, ko īsteno šā uzņēmuma likvidators, ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā, saskaņā ar kuru: ja notikums, kas dod tiesības uz pensiju atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai, notiek pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs par darba ņēmēja iegūstamām tiesībām uz šo pensiju, kas ir uzkrātas par nodarbinātības laika posmiem pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas.
- 48 Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, ir jāatgādina, ka Direktīvas 2001/23 mērķis – kā izriet no tās 3. panta, lasot to kopsakarā ar 3. apsvērumu, – ir aizsargāt darba ņēmējus, nodrošinot to tiesību saglabāšanu uzņēmuma pārejas gadījumā, ļaujot tiem palikt strādāt pie jaunā darba devēja ar tādiem pašiem nosacījumiem, par kādiem tie bija vienojušies ar personu, kas nodod īpašumtiesības. Minētās direktīvas mērķis ir garantēt, cik iespējams, līgumu vai darba tiesisko attiecību turpināšanu ar īpašumtiesību saņēmēju bez izmaiņām, lai nepieļautu, ka attiecīgiem darba ņēmējiem uzņēmuma pārejas dēļ tiek radīta nelabvēlīgāka situācija (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2015. gada 28. janvāris, *Gimnasio Deportivo San Andrés*, C-688/13, EU:C:2015:46, 34. punkts, un spriedumu, 2019. gada 16. maijs, *Plessers*, C-509/17, EU:C:2019:424, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 49 Tomēr, kā izriet no minētās direktīvas 4. un 6. apsvēruma, ņemot vērā atšķirības, kas šajā jomā pastāv starp dalībvalstīm attiecībā uz darba ņēmēju aizsardzības pakāpi, šīs pašas direktīvas mērķis ir šīs atšķirības samazināt, tuvinot valstu tiesību aktus, taču neparedzot pilnīgu saskaņošanu šajā jomā (rīkojums, 2015. gada 28. janvāris, *Gimnasio Deportivo San Andrés*, C-688/13, EU:C:2015:46, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Turklāt, lai arī saskaņā ar Direktīvas 2001/23 mērķi ir jāaizsargā to darba ņēmēju tiesības, kurus skar uzņēmuma pāreja, tomēr nevar ņemt vērā īpašumtiesību saņēmēja tiesības. Šīs direktīvas mērķis ir ne tikai aizsargāt darba ņēmēju intereses uzņēmuma pārejas gadījumā, bet arī nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp šo pēdējo minēto interesēm, no vienas puses, un īpašumtiesību saņēmēja interesēm, no otras puses (spriedums, 2020. gada 26. marts, *ISS Facility Services*, C-344/18, EU:C:2020:239, 26. punkts).

- 51 Šajā ziņā tomēr ir jāprecizē, ka Direktīvas 2001/23 noteikumi ir jāuzskata par imperatīviem, jo no tiem dalībvalstīm nav atļauts atkāpties darba ņēmējiem par sliktu, neskarot pašā šajā direktīvā paredzētos izņēmumus (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2015. gada 28. janvāris, *Gimnasio Deportivo San Andrés*, C-688/13, EU:C:2015:46, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 Minētās direktīvas 3. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts princips, saskaņā ar kuru tiesības un pienākumi, kas personai, kas nodod īpašumtiesības, izriet no uzņēmuma pārejas dienā pastāvošā darba līguma vai darba tiesiskajām attiecībām, pāriet īpašumtiesību saņēmējam.
- 53 Tomēr pirmām kārtām no Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta a) apakšpunkta izriet, ka, ja vien dalībvalstis nenosaka citādi, šā panta 1. un 3. punktu nepiemēro darba ņēmēju tiesībām uz vecuma, invaliditātes vai apgādnieka zaudējuma pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju programmām ārpus dalībvalstu normatīvajos aktos paredzētās sociālā nodrošinājuma sistēmas.
- 54 Vēl ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunktu, pat ja dalībvalstis neparedz piemērot šā panta 1. un 3. punktu iepriekšējā sprieduma punktā minētajām tiesībām, tām ir jāparedz arī vajadzīgie pasākumi, lai aizsargātu darba ņēmēju intereses – ieskaitot to darba ņēmēju intereses, kas vairs nestrādā uzņēmumā, kurš nodod īpašumtiesības, laikā, kad notiek uzņēmuma pāreja, – attiecībā uz viņu iegūtām vai iegūstamām tiesībām saņemt vecuma pabalstus un apgādnieka zaudējuma pabalstus saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 4. punkta a) apakšpunktā minētajām papildu shēmām (rīkojums, 2015. gada 28. janvāris, *Gimnasio Deportivo San Andrés*, C-688/13, EU:C:2015:46, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 55 Otrām kārtām Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka tās 3. un 4. pantu principā nepiemēro uzņēmuma pārejai (ja vien dalībvalstis neizlemj citādi), ja pret personu, kas nodod īpašumtiesības, uzsākta bankrota procedūra vai citas maksātnespējas procedūras, kuras sāktas nolūkā veikt minētās personas aktīvu realizāciju un notiek kompetentas valsts iestādes uzraudzībā.
- 56 Turklāt Direktīvas 2001/23 5. panta 2. punktā ir precizēts – ja tās 3. un 4. pantu attiecina uz šādu īpašumtiesību nodošanu neatkarīgi no tā, vai maksātnespējas process ir sākts, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus, dalībvalsts ar noteiktiem nosacījumiem var nepiemērot dažas no šajos 3. un 4. pantā paredzētajām garantijām.
- 57 Tādējādi, atkāpjoties no minētās direktīvas 3. panta 1. punkta, šī dalībvalsts, piemērojot tās 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu, var paredzēt, ka personas, kas nodod īpašumtiesības, saistības, kuras izriet no darba līguma vai darba tiesiskajām attiecībām un ir apmaksājamas līdz uzņēmuma pārejai vai pirms maksātnespējas procesa sākšanas, netiek nodotas īpašumtiesību saņēmējam ar nosacījumu, ka saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesisko regulējumu šādā procesā tiek nodrošināta aizsardzība, kas ir vismaz līdzvērtīga tai, kura paredzēta Direktīvā 80/987.
- 58 Ir jānorāda, ka no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas izriet, ka saskaņā ar *BGB* 613.a pantu uzņēmuma pārejas gadījumā īpašumtiesību saņēmējs pārņem tiesības un pienākumus, kas izriet no īpašumtiesību pārejas brīdī pastāvošajām darba tiesiskajām attiecībām, un ka šajā pantā nav skaidri paredzēts ne tas, ka noteiktu veidu tiesības netiek nodotas, ne arī tas, ka ir jānošķir dažādi apstākļi, kādos notiek šāda īpašumtiesību pāreja. Līdz ar to Vācijas likumdevējs atbilstoši Direktīvā 2001/23 paredzētajai iespējai ir vēlējis principā piemērot šīs direktīvas 3. panta 1. punktu attiecībā uz darba ņēmēju tiesībām uz pabalstiem atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai, tostarp tad, ja īpašumtiesību pāreja notiek maksātnespējas procesa laikā, kas uzsākts pret personu, kura nodod īpašumtiesības.
- 59 Tādējādi ir jānosaka, vai, principā piemērojot minētās direktīvas 3. pantu, ņemot vērā šajā pašā direktīvā paredzētās atkāpes, tomēr ir iespējams paredzēt, ka īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs par darba ņēmēja iegūstamām tiesībām uz vecuma pensiju atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai, kuras balstītas uz nodarbinātības laikposmiem pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas.

- 60 Vispirms, runājot par Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktu, Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka, lai noteiktu, vai šis izņēmums attiecas uz šo uzņēmuma pāreju, jāpārlicinās par to, ka šī pāreja atbilst trijiem šajā tiesību normā noteiktajiem kumulatīvajiem nosacījumiem, proti, ka pret īpašumtiesības nododošo personu ir uzsākta bankrota procedūra vai analoga maksātnespējas procedūra, ka šī procedūra ir sākta nolūkā veikt minētās personas aktīvu realizāciju un ka tā notiek kompetentas valsts iestādes uzraudzībā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 16. maijs, *Plessers*, C-509/17, EU:C:2019:424, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 61 It īpaši Tiesa ir nospriedusi, ka šīs direktīvas 5. panta 1. punktā ir prasīts, lai bankrota vai cita maksātnespējas procedūra tiktu uzsākta nolūkā realizēt personas, kas nodod īpašumtiesības, aktīvus, un ka šim nosacījumam neatbilst procedūra, kuras mērķis ir attiecīgā uzņēmuma darbības turpināšana (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c., C-126/16, EU:C:2017:489, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 62 Līdz ar to tādi procesi kā pamatlietā aplūkotie, kuru mērķis ir nevis personas, kas nodod īpašumtiesības, aktīvu realizācija, bet tās darbības turpināšana pēc uzņēmuma pārejas, nav process, kas uzsākts nolūkā realizēt personas, kura nodod īpašumtiesības, aktīvus minētās direktīvas 5. panta 1. punkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c., C-126/16, EU:C:2017:489, 51. un 52. punkts).
- 63 Vēl, runājot par Direktīvas 2001/23 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ir jākonstatē, ka saskaņā ar pamatlietās aplūkoto valsts tiesisko regulējumu, kā tas interpretēts valsts judikatūrā, ja tiesības uz vecuma pensiju atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai jau bija iegūšanas stadijā pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, vecuma pensija tiks piešķirta tikai pēc tam, kad pēc šī procesa uzsākšanas iestāsies notikums, kas dod tiesības uz pabalstu.
- 64 Līdz ar to nevar uzskatīt, ka šis valsts tiesiskais regulējums, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā, attiecas uz pienākumiem, kuri personai, kas nodod īpašumtiesības, ir jāizpilda pirms īpašumtiesību pārejas dienas vai pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, ievērojot, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumā 85. punktā, šauru interpretāciju, kas ir jāpiemēro šai atkāpei.
- 65 No tā izriet, ka Direktīvas 2001/23 5. pantā īpaši paredzētās atkāpes nav piemērojamas pamatlietās aplūkotajam valsts tiesiskajam regulējumam, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā.
- 66 Tomēr šāds konstatējums neizslēdz to, ka uz šo tiesisko regulējumu var attiekties Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punktā paredzētās atkāpes. Proti, ir jānorāda, ka minētās direktīvas 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta premisa, kas attiecas uz tādu īpašumtiesību pārejas situāciju kā pamatlietās, ir šīs pašas direktīvas 3. un 4. panta piemērošana (spriedums, 2009. gada 11. jūnijs, *Komisija/Itālija*, C-561/07, EU:C:2009:363, 41. punkts).
- 67 Šajā ziņā no šā sprieduma 58. punkta izriet, ka ar pamatlietās aplūkoto valsts tiesisko regulējumu, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā, īpašumtiesību saņēmējam daļēji ir nodots pienākums apmaksāt darba ņēmēju tiesības uz vecuma pensiju atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai.
- 68 Tomēr, kā ir uzsvērusi Komisija, tā kā Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punktā dalībvalstīm ir atļauts paredzēt gan to, ka ir pilnībā jānodod šāds pienākums īpašumtiesību saņēmējam, gan to, ka tas vispār tam nav jānodod, šī tiesību norma nevar tikt interpretēta kā tāda, kas principā aizliedz valsts tiesiskajā regulējumā paredzēt tā daļēju īpašumtiesību pāreju.
- 69 Proti, ir jānorāda, ka šajā direktīvā, kā atgādināts šī sprieduma 49. un 50. punktā, nav paredzēta pilnīga saskaņošana un ka tās mērķis ir nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp darba ņēmēju interesēm, no vienas puses, un īpašumtiesību saņēmēja interesēm, no otras puses.

- 70 Šādā gadījumā ir jāuzskata, ka, pirmkārt, dalībvalsts “nosaka citādi” šīs direktīvas 3. panta 4. punkta a) apakšpunkta teikuma daļas izpratnē tikai attiecībā uz darba ņēmēju tiesību uz vecuma pensiju daļu, kas atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai ir jānodod īpašumtiesību saņēmējam, un ka, otrkārt, šīs dalībvalsts pienākums paredzēt pasākumus, kas nepieciešami, lai aizsargātu darba ņēmēju intereses, ir saistošs īpašumtiesību pārņēmējam, un pienākums veikt pasākumus, kas nepieciešami, lai aizsargātu darba ņēmēju intereses, saskaņā ar tās 3. panta 4. punkta b) apakšpunktu šai dalībvalstij ir gan attiecībā uz šo tiesību daļu, kas tiek nodota īpašumtiesību saņēmējam, gan attiecībā uz to, kas ir atprasāmas tikai no īpašumtiesības nododošās personas, attiecīgajā gadījumā maksātnespējas procesā, kurš pret to ir uzsākts, kā tas ir pamatlietās.
- 71 No tā izriet, ka, īstenojot savu rīcības brīvību, dalībvalstis var paredzēt, ka, pat ja īpašumtiesību saņēmējs ir pārņēmis tiesības un pienākumus, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, kuras pastāv īpašumtiesību pārejas brīdī, tas ir atbildīgs tikai par darba ņēmēja iegūstamām tiesībām uz vecuma pensiju atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai, kas ir balstītas uz nodarbinātības laikposmiem pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, ar nosacījumu, ka šī dalībvalsts paredz pasākumus, kas vajadzīgi, lai aizsargātu darba ņēmēju intereses atbilstoši minētās direktīvas 3. panta 4. punkta b) apakšpunktam.
- 72 Proti, šāda interpretācija principā ļauj nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp darba ņēmēju interešu aizsardzību un īpašumtiesību saņēmēju interešu aizsardzību uzņēmuma pārejas gadījumā pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, ciktāl tā garantē, ka tiks saglabātas darba ņēmējiem tiesības uz vecuma pensiju saskaņā ar uzņēmumu papildu pensiju shēmu, vienlaikus paredzot īpašumtiesību saņēmēju atbildības ierobežošanu, kas var atvieglot to uzņēmumu pāreju, attiecībā uz kuriem ir uzsākts maksātnespējas process.
- 73 Šajā ziņā vēl ir jānorāda, ka Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunkta tekstā būtībā ir pārņemts Direktīvas 80/987 8. panta formulējums, kas ir formulēts identiski Direktīvas 2008/94 8. pantam, jo ar nupat minēto direktīvu ir kodificēta Direktīva 80/987. Turklāt Direktīvas 2001/23 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā, kurš attiecas uz uzņēmumu pāreju maksātnespējas procesa gadījumā, ir skaidri prasīts, ka ir jānodrošina aizsardzība, kas ir vismaz līdzvērtīga tai, kura ir paredzēta Direktīvā 80/987 minētajiem gadījumiem. No minētā izriet, ka pasākumi, kas vajadzīgi darba ņēmēju interešu aizsardzībai un kas dalībvalstīm ir jānosaka saskaņā ar Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunktu, ir jāsaprot tādējādi, ka tie katrā ziņā ietver Direktīvā 2008/94 paredzētos pasākumus un ka to mērķis ir kompensēt to darba devēja maksātnespēju neatkarīgi no tā, vai tas ir īpašumtiesību saņēmējs vai, kā šajā gadījumā, persona, kas nodod īpašumtiesības.
- 74 No minētā izriet, ka gadījumā, ja notiek uzņēmuma pāreja pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, darba ņēmēju interešu aizsardzībai attiecībā uz viņu iegūtām vai iegūstamām tiesībām uz vecuma pabalstu saskaņā ar uzņēmuma vai starpuzņēmumu papildu pensiju programmām Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir jābūt vismaz tādā līmenī, kas ir līdzvērtīgs Direktīvas 2008/94 8. pantā prasītajam aizsardzības līmenim.
- 75 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz pirmo, otro un ceturto jautājumu katrā no apvienotajām lietām ir jāatbild, ka Direktīva 2001/23, it īpaši ņemot vērā tās 3. panta 1. un 4. punktu, kā arī 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka šīm normām uzņēmuma, uz kuru attiecas maksātnespējas process, pārejas gadījumā, ko veic šā uzņēmuma likvidators, nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā, saskaņā ar kuru: ja notikums, kas dod tiesības uz pensiju atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai, notiek pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs par darba ņēmēja iegūstamām tiesībām uz šo vecuma pensiju, kas ir uzkrātas par nodarbinātības laikposmiem pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, ar nosacījumu, ka attiecībā uz summas daļu, par kuru īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs, ir paredzēti pasākumi darba ņēmēju interešu aizsardzībai tādā līmenī, kas ir vismaz līdzvērtīgs Direktīvas 2008/94 8. pantā prasītajam aizsardzības līmenim.

Par trešo, piekto un sesto jautājumu katrā no apvienotajām lietām

- 76 Iesniedzējtiesas trešais, piektais un sestais jautājums, kuri ir jāizskata kopā, būtībā ir par to, vai Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar Direktīvas 2008/94 8. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā, kurā ir paredzēts, ka notikuma, kas dod tiesības uz vecuma pabalstiem saskaņā ar uzņēmuma papildpensijas shēmu, iestāšanās gadījumā pēc tāda maksātnespējas procesa uzsākšanas, kurā notiek uzņēmuma pāreja, attiecībā uz šo pabalstu daļu, par kuru īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs, pirmkārt, atbilstoši valsts tiesībām garantijas iestādei maksātnespējas gadījumam nav jāiejaucas, ja iegūstamās tiesības uz vecuma pabalstiem nebija galīgas brīdī, kad tika uzsākts šis maksātnespējas process, un, otrkārt, lai noteiktu summu, kas attiecas uz šo pabalstu daļu, par kuru ir atbildīga šī iestāde, šo summu aprēķina, pamatojoties uz darba ņēmēja mēneša bruto darba samaksu, kāda viņam bija minētā procesa uzsākšanas brīdī.
- 77 Šajā ziņā pirmām kārtām ir jāatgādina, ka garantija, kas attiecīgajai dalībvalstij ir jāsniedz attiecībā uz to vecuma pabalstu summas daļu atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai, par kuru nav atbildīgs īpašumtiesību saņēmējs, ir jābūt – kā norādīts šā sprieduma 75. punktā – vismaz līdzvērtīgai Direktīvas 2008/94 8. pantā noteiktajam aizsardzības līmenim.
- 78 Šajā kontekstā dalībvalstīm, transponējot Direktīvas 2008/94 8. pantu, ir plaša rīcības brīvība uzņēmumu papildpensijas shēmu ietvaros noteikt gan darba ņēmēju uzņēmumu papildu pensiju shēmas ietvaros iegūto tiesību uz vecuma pensiju aizsardzības mehānismu, gan tās līmeni. Tā kā šī tiesību norma nav interpretējama kā tāda, kurā ir prasīta šo tiesību pilnīga garantija, tā neliedz dalībvalstīm, īstenojot leģitīmus ekonomiskus un sociālus mērķus, samazināt darba ņēmēju iegūtās tiesības to darba devēja maksātnespējas gadījumā, ja vien tās ievēro tostarp samērīguma principu. Tādējādi dalībvalstīm atbilstoši šīs direktīvas mērķim ir jānodrošina darba ņēmējiem minimāla aizsardzība, kas ir prasīta minētās direktīvas 8. pantā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Pensions-Sicherungs-Verein*, C-168/18, EU:C:2019:1128, 38.–40. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 79 Runājot par minimālo aizsardzību, kas prasīta Direktīvas 2008/94 8. pantā, Tiesa jau ir nospriedusi, ka šīs tiesību normas pareizai transpozīcijai ir nepieciešams, lai bijušais darba ņēmējs sava darba devēja maksātnespējas gadījumā saņemtu vismaz pusi no vecuma pabalstiem, kas izriet no viņa uzņēmuma papildu pensiju shēmas ietvaros uzkrātajām tiesībām uz pensiju, un ka šajā tiesību normā dalībvalstīm ir noteikts pienākums šajā gadījumā katram bijušajam darba ņēmējam garantēt kompensāciju, kas atbilst vismaz pusei no viņa šajā shēmā iegūto tiesību vērtības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Pensions-Sicherungs-Verein*, C-168/18, EU:C:2019:1128, 41., 51. un 52. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 80 Tāpat šī minimālā aizsardzība ir šķērslis tam, lai acīmredzami nesamērīgi samazinātu darba ņēmējam izmaksājamās arodpensijas vecuma pabalstus, kas nopietni ietekmē ieinteresētās personas spēju sevi apgādāt. Tā tas būtu bijušā darba ņēmēja vecuma pensijas samazinājuma gadījumā, ja šā samazinājuma dēļ viņš jau dzīvotu vai viņam nāktos dzīvot zem nabadzības riska sliekšņa, ko attiecībā uz konkrēto dalībvalsti noteicis Eiropas Savienības Statistikas birojs (*Eurostat*). Tādējādi, lai nodrošinātu minēto minimālo aizsardzību, dalībvalstij bijušam darba ņēmējam, kuru skāris viņam izmaksātas vecuma pensijas pabalstu samazinājums, jāgarantē kompensācija tādā apmērā, kas – lai gan nesegtu visus nodarītos zaudējumus – būtu piemērots, lai mazinātu tā acīmredzamo nesamērīgumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Pensions-Sicherungs-Verein*, C-168/18, EU:C:2019:1128, 44. un 45. punkts).
- 81 Vēl ir jāpiebilst, ka Direktīvas 2008/94 8. pantā ir paredzēts nodrošināt darba ņēmēju interešu aizsardzību ilgtermiņā, ņemot vērā, ka šādas intereses saistībā ar iegūtajām vai iegūstamām tiesībām principā attiecas uz visu pensijas laikposmu (spriedums, 2016. gada 24. novembris, *Webb-Sämann*, C-454/15, EU:C:2016:891, 27. punkts).

- 82 Otrām kārtām ir jānorāda, ka uzņēmuma pārejas pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas gadījumā valsts tiesiskajā regulējumā, kurš tiek aplūkots pamatlietās, ir paredzēts, ka īpašumtiesību saņēmējs pārņem tiesības un pienākumus, kas izriet no pārejas brīdī pastāvošajām darba tiesiskajām attiecībām, un tādēļ tādas uzņēmuma papildu pensiju shēmas gadījumā kā pamatlietās aplūkotā, lai aprēķinātu vecuma pabalstu apmēru notikuma, kas dod uz tiem tiesības, iestāšanās brīdī, ir jābalstās uz visiem darba ņēmēja nodarbinātības laikposmiem darba tiesisko attiecību laikā, ieskaitot pie personas, kas nodod īpašumtiesības, nostrādātos, kā arī uz darba ņēmēja bruto darba samaksu pirms darba tiesisko attiecību izbeigšanas.
- 83 Turklāt, kā izriet no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas, kas ir atgādināta šā sprieduma 20. un 28. punktā, atbilstoši pamatlietā aplūkotajai uzņēmumu papildu pensiju shēmai vecuma pensijas apmērs par katru nostrādāto gadu ir izteikts procentos no darba ņēmēja bruto darba samaksas notikuma, kas dod tiesības saņemt šos pabalstus, iestāšanās brīdī, un tas nevar pārsniegt noteiktus procentus pēc nostrādātajiem 45 gadiem.
- 84 No minētā izriet, ka pamatlietās aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā garantija, kas izriet no šī sprieduma 79. punktā minētā Direktīvas 2008/94 8. panta un kas ir nodrošināt bijušajam darba ņēmējam vismaz pusi no vecuma pabalstiem, kas izriet no uzņēmumu papildu pensiju shēmas ietvaros uzkrātajām tiesībām uz pensiju, ir ievērota tikai tad, ja bijušais darba ņēmējs ir apdrošināts, lai saņemtu pusi no summām, kas viņam pienākas saskaņā ar šī sprieduma 82. un 83. punktā atgādināto valsts tiesiskajā regulējumā noteikto aprēķināšanas mehānismu.
- 85 Konkrētāk, tādā gadījumā kā pamatlietā aplūkotais Direktīvas 2008/94 8. pants nav interpretējams tādējādi, ka pabalsta summa, no kuras vismaz 50 % pienākas bijušajam darba ņēmējam, var tikt aprēķināta, šim nolūkam neņemot pienācīgi vērā laikposmus, kuri nostrādāti pie personas, kas nodod īpašumtiesības, un kuros tika uzkrātas tiesības uz vecuma pabalstiem, un darba ņēmēja bruto darba samaksu šo tiesību rašanās brīdī.
- 86 Turklāt aprēķins, kurā netiek ņemti vērā šī sprieduma iepriekšējā punktā minētie nodarbinātības laikposmi un bruto darba samaksa, neļauj noteikt, vai saskaņā ar prasību, kas izriet no šī 8. panta un ir atgādināta šī sprieduma 80. punktā, ir jānovērš sekas, ko rada šo pabalstu samazinājums bijušajam darba ņēmējam, kurš jau dzīvo vai kuram šī samazinājuma dēļ būtu jādzīvo zem attiecīgajai dalībvalstij noteiktā nabadzības riska sliekšņa.
- 87 Šajā ziņā ir jānorāda Vācijas valdības arguments, saskaņā ar kuru, ņemot vērā, ka Direktīvas 2008/94 8. panta vācu valodas redakcijā ir lietota vārdkopa “ihrer erworbenen Rechte oder Anwartschaftsrechte” un ka frāzi “erworbene Anwartschaftsrechte” var burtiski tulkot kā “iegūstamās tiesības”, šī tiesību norma attiecas tikai uz iegūšanas stadijā esošajām tiesībām, kas atbilstoši valsts tiesību normām jau ir iegūtas, proti, galīgas.
- 88 Proti, ir jānorāda, ka citu šīs tiesību normas valodu versijās – kā norāda prasītājs pamatlietā C-674/18 – piemēram, spāņu, franču vai itāļu valodu versijās, ir paredzētas tikai “iegūtās tiesības un iegūstamās tiesības”, neprasot, lai arī pēdējās minētās būtu kļuvušas galīgas.
- 89 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību normas vienvērtīgas interpretācijas dēļ, ja tās teksts dažādu valodu versijās atšķiras, attiecīgo tiesību normu interpretē, ņemot vērā tiesiskā regulējuma, kurā šī norma ietilpst, kontekstu un mērķi (spriedums, 2016. gada 23. novembris, *Bayer CropScience* un *Stichting De Bijenstichting*, C-442/14, EU:C:2016:890, 84. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 90 Direktīvas 2008/94 2. panta 2. punkta pirmajā daļā gan ir paredzēts, ka tā neierobežo valsts tiesības tostarp attiecībā uz jēdzienu, pirmkārt, “iegūtās tiesības” un, otrkārt, “iegūstamās tiesības” definīciju.

- 91 Līdz ar to šī direktīva neliedz dalībvalstij nošķirt no iegūstamām tiesībām tādas tiesības, kurām ir galīgais raksturs. Tomēr šāda dalībvalstīm atzītā rīcības brīvība nevar izraisīt to, ka netiek ievērota minētās direktīvas tiesību norma, it īpaši tās 8. panta, lietderīgā iedarbība. Tā tas būtu gadījumā, ja dalībvalstij būtu atļauts neattiecināt uz noteiktām iegūšanas stadijā esošu tiesību kategorijām tās valsts tiesību izpratnē minimālās aizsardzības pienākumu, kas saskaņā ar Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunktu, lasot to kopsakarā ar Direktīvas 2008/94 8. pantu, ir noteikts attiecībā uz visām iegūstamām tiesībām.
- 92 Galu galā iesniedzējtiesai, ņemot vērā šī sprieduma iepriekšējos punktos izklāstītos principus, ir jāpārbauda, vai pamatlietās ir izpildīts pienākums nodrošināt minimālo aizsardzību darba ņēmējam, kurš saņem pabalstus atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai.
- 93 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz trešo, piekto un sesto jautājumu katrā no apvienotajām lietām ir jāatbild, ka Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar Direktīvas 2008/94 8. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds tas ir interpretēts valsts judikatūrā un kurā ir paredzēts, ka notikuma, kas dod tiesības uz vecuma pabalstiem saskaņā ar uzņēmuma papildpensijas shēmu, iestāšanās gadījumā pēc tāda maksātnespējas procesa uzsākšanas, kurā notiek uzņēmuma pāreja, attiecībā uz šo pabalstu daļu, par kuru īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs, pirmkārt, atbilstoši valsts tiesībām noteiktai garantijas iestādei maksātnespējas gadījumam nav jāiejaucas, ja iegūstamās tiesības uz vecuma pabalstiem nebija galīgas brīdī, kad tika uzsākts šis maksātnespējas process, un, otrkārt, lai noteiktu summu, kas attiecas uz šo pabalstu daļu, par kuru ir atbildīga šī iestāde, šo summu aprēķina, pamatojoties uz darba ņēmēja mēneša bruto darba samaksu, kāda viņam bija minētā procesa uzsākšanas brīdī, ja tā rezultātā šim darba ņēmējam tiek liegta šajā tiesību normā garantētā minimālā aizsardzība, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par septīto līdz devīto jautājumu katrā no apvienotajām lietām

- 94 Iesniedzējtiesas septītais līdz devītais jautājums katrā no apvienotajām lietām būtībā ir par to, vai Direktīvas 2008/94 8. pantam, ciktāl tajā ir paredzēta darba ņēmēju iegūto vai iegūstamo tiesību uz vecuma pabalstiem minimālā aizsardzība, ir tieša iedarbība, uz ko ieinteresētā persona var atsaukties attiecībā pret privāto tiesību garantiju iestādi, kurai ir uzdots no darba devējiem ieturēt obligātās iemaksas un kura šajā nolūkā var veikt piespiedu izpildi, vienlaikus būdama pakļauta prudenciālai uzraudzībai, ko īsteno attiecīgās dalībvalsts publisko tiesību iestāde.
- 95 Tiesa 2019. gada 19. decembra spriedumā *Pensions-Sicherungs-Verein* (C-168/18, EU:C:2019:1128) jau ir atbildējusi uz jautājumu par to, vai Direktīvas 2008/94 8. pantam varētu būt tieša iedarbība tādā ziņā, ka uz to var atsaukties, vērsoties pret privāttiesību subjektu, ko valsts izraudzījusies par garantiju iestādi darba devēju maksātnespējas gadījumam arodpensiju jomā. Minētā sprieduma 52.–57. punktā tā būtībā atbildēja apstiprinoši, ar nosacījumu, ka, pirmkārt, ņemot vērā šai iestādei uzticēto garantēšanas funkciju un nosacījumus, kādos tai tā ir jāpilda, tā ir pielīdzināma valstij un, otrkārt, ka šī funkcija faktiski attiecas uz vecuma pabalstu veidiem, kuriem šajā 8. pantā ir paredzēts aizsardzības minimums.
- 96 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz septīto līdz devīto jautājumu katrā no apvienotajām lietām ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/94 8. pantam, ciktāl tajā ir paredzēta darba ņēmēju iegūto vai iegūstamo tiesību uz vecuma pabalstiem minimālā aizsardzība, var būt tieša iedarbība, un tādējādi uz to var atsaukties attiecībā pret privāto tiesību subjektu, kuru attiecīgā dalībvalsts ir izraudzījusies kā garantijas iestādi darba devēju maksātnespējas gadījumam arodpensiju jomā, ar nosacījumu, pirmkārt, ka, ņemot vērā šai iestādei uzticēto garantēšanas funkciju un nosacījumus, kādos tai tā ir jāpilda, tā ir pielīdzināma valstij un, otrkārt, ka šī funkcija faktiski attiecas uz vecuma pabalstu veidiem, kuriem šajā 8. pantā ir paredzēts aizsardzības minimums, un tas ir jānosaka iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 97 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Direktīva 2001/23/EEK (2001. gada 12. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darba ņēmēju tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā, it īpaši ņemot vērā tās 3. panta 1. un 4. punktu, kā arī 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka šīm normām uzņēmuma, uz kuru attiecas maksātnespējas process, pārejas gadījumā, ko īsteno šā uzņēmuma likvidators, nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā, saskaņā ar kuru: ja notikums, kas dod tiesības uz pensiju atbilstoši uzņēmumu papildu pensiju shēmai, notiek pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs par darba ņēmēja iegūstamām tiesībām uz šo vecuma pensiju, kas ir uzkrātas par nodarbinātības laikposmiem pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, ar nosacījumu, ka attiecībā uz summas daļu, par kuru īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs, ir paredzēti pasākumi darba ņēmēju interešu aizsardzībai tādā līmenī, kas ir vismaz līdzvērtīgs Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/94/EK (2008. gada 22. oktobris) par darba ņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā 8. pantā prasītajam aizsardzības līmenim.
- 2) Direktīvas 2001/23 3. panta 4. punkta b) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar Direktīvas 2008/94 8. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds tas ir interpretēts valsts judikatūrā un kurā ir paredzēts, ka notikuma, kas dod tiesības uz vecuma pabalstiem saskaņā ar uzņēmuma papildpensijas shēmu, iestāšanās gadījumā pēc tāda maksātnespējas procesa uzsākšanas, kurā notiek uzņēmuma pāreja, attiecībā uz šo pabalstu daļu, par kuru īpašumtiesību saņēmējs nav atbildīgs, pirmkārt, atbilstoši valsts tiesībām noteiktai garantijas iestādei maksātnespējas gadījumam nav jāiejaucas, ja iegūstamās tiesības uz vecuma pabalstiem nebija galīgas brīdī, kad tika uzsākts šis maksātnespējas process, un, otrkārt, lai noteiktu summu, kas attiecas uz šo pabalstu daļu, par kuru ir atbildīga šī iestāde, šo summu aprēķina, pamatojoties uz darba ņēmēja mēneša bruto darba samaksu, kāda viņam bija minētā procesa uzsākšanas brīdī, ja tā rezultātā šim darba ņēmējam tiek liegta šajā tiesību normā garantētā minimālā aizsardzība, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 3) Direktīvas 2008/94 8. pantam, ciktāl tajā ir paredzēta darba ņēmēju iegūto vai iegūstamo tiesību uz vecuma pabalstiem minimālā aizsardzība, var būt tieša iedarbība, un tādējādi uz to var atsaukties attiecībā pret privāto tiesību subjektu, kuru attiecīgā dalībvalsts ir izraudzījusies kā garantijas iestādi darba devēju maksātnespējas gadījumam arodpensiju jomā, ar nosacījumu, pirmkārt, ka, ņemot vērā šai iestādei uzticēto garantijas funkciju un nosacījumus, kādos tai tā ir jāpilda, tā ir pielīdzināma valstij un, otrkārt, ka šī funkcija faktiski attiecas uz vecuma pabalstu veidiem, kuriem šajā 8. pantā ir paredzēts aizsardzības minimums, un tas ir jānosaka iesniedzējtiesai.

[Paraksti]